

Etika jako filosofie (celá)

Atomisté (ve starém Řecku) byli přesvědčeni, že skutečné jsou jenom atomy a prázdno (a ovšem pohyb atomů, neboť podle nich padají shora dolů – tedy i nějaké nahoře a dole). Život, živé organismy jsou podle nich jenom zdáním. Je na něčem takovém možno založit a pěstovat biologii? Je možná biologie, když život je pouhým zdáním? – Ještě nemožnější je založit a pěstovat etiku, je-li také zde nějaké „dobře“ či „špatně“ pouhým zdáním. A nejde tu jen o etiku jako vědu, nýbrž o etiku ve filosofickém smyslu. Máme-li si otevřít cestu ke zkoumání toho, co je správné a co nesprávné v lidském chování a jednání, musíme předpokládat, že ten rozdíl je skutečný, i když třeba zpočátku nevíme, v čem spočívá. Předem ten rozdíl vyloučit a prohlásit jej za pouhé „zdání“, za pouhou „subjektivní smyšlenku“, by znamenalo si cestu jakéhokoli zkoumání vlastně uzavřít. Také zde – a právě zde – musí filosof zaujmout sokratovské stanovisko: ani si nemyslet, že ví, ani si nemyslet, že není, co vědět (a tedy mít za to, že „ví“, že nic takového není). A tak filosof nemůže předem vylučovat, že rozdíl mezi dobrým a špatným, správným a falešným atd. „objektivně“ neexistuje, že je to jen naše „domněnka“ nebo dokonce jen předsudek.

(Písek, 111019-5.)